

K. NOREL

In het nieuwe land

Tien jaar geleden was de Wieringermeer een barre vlakte; thans Hollands korenschuur.

Met z'n vieren staan we op den dijk bij Medemblik, de man van De Spiegel en drie jongens, die op een vacantedag het land willen zien „ontwoekerd aan de baren." We zijn, zoals alle Hollanders tegenwoordig, op de fiets, en de lucht staat dreigend, zoals ze bijna alle dagen in Juli 1940 heeft gestaan. En een dreigende lucht boven de Wieringermeer is nog wat anders dan wolken boven een stad of bij een bosch. Er staan grauwe torens op de Westerkim, er hangen zwarte lamfers vol regen aan den grijzen hemeL Het rood van de breede daken der boerderijen schampt tegen loodblauwe donderkoppen. Middenmeer duikt voor onze oogen weg in een gordijn van dichten regen. En er komt een man uit de Meer, een werkmán wien je het aan kunt zien dat hij niet voor het eerste spatje op den loop gaat, met den raad „Meneer, waag u vandaag maar niet in den polder; u houdt geen droge draad aan uw lijf!" Wat moet je onder die omstandigheden? Wat moet je met drie jongens, die natuurlijk vooruit willen, kan niet schelen wat hun overkomt.

De Wieringermeer is vandaag een ander oord dan negen jaar geleden. Toen, nog geen jaar na het droogvallen, was het een woestenij, waar geen struik en geen plant dekking boden, waar een mensch volkomen weerloos stond tegen de elementen. En nu staat de polder vol met boerderijen, en in die boerderijen woont gastvrij volk. Men zal er menschen, die tegen regen willen schuilen, niet buiten laten staan . .

. Vooruit jongens, we gaan! Het geluk is ons niet tegen. We zien de buien achter en voor ons trekken. We rijden over wegen die vol plassen staan en terzij van ons zien we den regen gutsen. Maar zelf krijgen we slechts wat spatten, die ons de jas niet eens doorweeken en dus geen reden vormen af te stappen. Tien kilometer lang gaat dat zoo goed. Maar dan! Dan komt een van de vele zwarte wolken die

op de kim gestapeld stonden op ons aanrennen. Dan sproeit het plotseling van water. Er staan tienduizend spetterende bellen op den straatweg. De regen biedt geen twintig meter zicht.

Maar eer de bui in volle hevigheid is losgebroken is een groote schuurdeur opengerold en hebben vier natte poedels 'n veilige toevlucht gevonden in „Luctor et Emergo". En dan blijkt zoo'n nat intermezzo niet eens onaangenaam te zijn, want een ronde Zeeuw, die in den naam van zijn hoeve z'n afkomst niet verloochend heeft, leidt ons rond in schuur en stal. Hij is niet een der grootste boeren van den polder. Er zijn verscheiden bedrijven van 60 tot 80 bunder, enkele gaan de honderd hectaren te boven. Dit bedrijf is ruim 30 hectare groot. Maar ook op deze middelbare bedrijven zijn de nieuwste machines aanwezig. Er staat in de ruime schuur een zaai- en een dorschmachine en de boer vertelt ons de werking van een fonkelnieuwe zicht- en bindmachine, die het koren maait en tegelijk tot schoven bindt, en waarmee op één dag acht hectare kan worden geoogst. De boerenbedrijven in de Wieringermeer zijn alle even modern opgezet, en de kleinere onderscheiden zich van de grootere alleen, dat zij paarden hebben inplaats van tractors. Maar dat is in dezen tijd van benzinenood geen nadeel!

Tusschen twee buien door zijn we van „Luctor et Emergo" te Wieringerwerf beland en daarna wilden we den sprong tusschen de buien naar Slootdorp maken. Dat is in zoover misgelopen dat we druipnat in het oudste polderdorp zijn aangekomen. Geen nood! Hotel Smit diende ditmaal niet alleen om een goede koffietafel te genieten. Men kon er ook voortreffelijk zijn natte plunje drogen en op verhaal komen na de rit tegen wind en regen.

En daarna is de fietstocht enkel plezier geweest. Want na veertig kilometer tegen den wind en met den regen in het gezicht gefiets te hebben, volgden nu andere veertig kilometer voor het lapje. En dat wil wat zeggen in de Meer, waar de Wind nog altijd Koning is al is zijn heerschappij niet meer zóó onbetwist als in het begin. Voorheen toch blies de wind op alle wegen even hard; er was geen struik die dekking bood. Thans is dat anders. Er is struikgewas langs de meeste wegen. Hier en daar — zooals tusschen Slootdorp en Middenmeer zijn zelfs dichte bosschages van hoogopgaand hout. En de knappe en vooruitziende mannen, die de Wieringermeer bewoonbaar moesten maken hebben niet zonder opzet, dat gewas bijna allemaal langs den westkant van de wegen laten planten. De heersende winden moesten gebroken worden.

Toen we de vorige keer in Wieringerwerf waren stonden er meer steigers dan huizen. Het was geheel en al een dorp-in-opbouw, met al den rommel dien metselaars en timmerlieden plegen te maken. Nu is het dorp gereed: een vriendelijk dorp met heesters en bloemen in de tuinen voor de heldere huizen. Aan den ingang staat de Gereformeerde kerk, sober en voornaam, met, een zeer goed geproportioneerden toren, een gaaf product van den architect Rothuizen, en aan het einde van de dorpstraat de Roomsche kerk niet den massieve, uit onbehouwen steen opgetrokken toren. De Hervormde kerk is hier de kleinste; haar torentje is zeer bescheiden. Blijkbaar heeft de Hervormde kerk in Middenmeer haar centrale willen vestigen, — want haar kerkgebouw daar is ruim en monumentaal, grooter dan één der andere kerken in den polder — terwijl zij in de andere dorpen met wijkgebouwen genoegen neemt.

Heelemaal gereed is Wieringerwerf echter niet. Toen de opbouw klaar was is de uitbouw aanstonds weer begonnen. Bij het verlaten van het dorp komen we langs het raadhuis en daar tinken de truffels en kloppen de hamers. Vier jaar geleden is dit gebouw gezet; nu wordt het uitgebreid. Destijds had men voldoende aan wat administratieruimte. Straks zal het bestuur van de gemeente hier een waardigen zetel moeten vinden. Maar dit zal toch niet zoo spoedig het geval zijn als de

Wieringermeeders dit voorjaar verwachtten. De Staten-Generaal hebben een wet aangenomen, waarbij met ingang van 1 Januari 1941 de Wieringermeer van „openbaar lichaam" met ambtelijk bestuur een zelfstandige gemeente zou worden met een gemeenteraad, door de bewoners van het nieuwe land uit hun midden te kiezen. De gebeurtenissen van 14 Mei hebben een kink ook in dezen kabel gebracht. Verkiezingen zijn onder de huidige omstandigheden ongewenscht. Van een aanvankelijk gekoesterd voornemen om de leden van den gemeenteraad dan te benoemen is ook afgezien. Voorloopig blijft de polder een openbaar lichaam onder hoofdzakelijk ambtelijk bestuur. Men ziet altijd wat nieuws in de Wieringermeer. Ook Slootdorp biedt een verrassing. Het dorp heeft een „gezicht" gekregen. Tot nu toe ontbrak dat. De bebouwing was vlak; de kerken waren zeer klein en bijkans torenloos. Op eenigen afstand kon men Slootdorp nauwelijks vinden. Dat is nu anders. De Gereformeerde Kerk is er zoo gegroeid, dat het kerkje van 1932, het was eigenlijk niet meer dan een vergaderlokaal, veel te klein was geworden.

Er is een nieuwe kerk gebouwd en haar toren springt rank en spits boven het vlakke dorpsilhouet uit. Slootdorp heeft een gezicht gekregen en een goed gezicht, want ook dit product van architect Rothuizen mag gezien worden en de Oostinjevaarder, die het haantje op den toren vervangt, is een zinrijk symbool van het karakteristieke uit Nederland's besten tijd hier op den bodem van de zee. De derde verrassing brengt Middenmeer. Daar sturen we de fiets het „bosch" in, en dan moeten we ons een oogenblik afvragen waar we nu eigenlijk zijn: in het Gooi, op den Utrechtschen heuvelrug of op de Veluwe dan wel vijf meter onder Amsterdamsch Peil, op een plaats waar elf jaar geleden nog haring en ansjovis zwom. Want hier zijn berken en beuken, jonge eiken en esschen weelderig opgeschoten, en de bodem is dichtbegroeid met varens. Het is een dicht bosch met aardige slingerpaadjes en fijne doorkijkjes door smalle laantjes. En in het midden is een open plek, besloten tusschen het geboomte en windvrij, een deale plaats voor muziekuivoeringen en openlucht-bijeenkomsten. De mannen van de Wieringer-

meerdere directie hebben uitstekend ingezien, dat stadsparken en plantsoenen niet passen bij het karakter van den polder, en dat deze Bosch-aanleg juist datgene is wat de bewoners van het vlakke land voor afwisseling begeeren.

Maar in den uitersten noordoosthoek van den polder, vlak bij den Oever, op een plaats die, in tegenstelling tot het overgrootste deel van den bodem, uit grof zand bestaat en dus voor den landbouw ongeschikt is, is een bosch in aanleg van circa 400 hectare oppervlakte. Zulk 'n ontspanningsoord is waarlijk uniek in de landbouwstreken van ons vaderland.